

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Prezentace předmětu:
Mezinárodní cestovní ruch

Vyučující:
Ing. Patrik Kajzar, Ph.D.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

1. Úvod do mezinárodního cestovního ruchu

Tato přednáška byla vytvořena pro projekt „Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě“

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ing. Patrik Kajzar, Ph.D.

Předmět:

Mezinárodní cestovní ruch

Vymezení základních pojmů

- ❑ **Definice cestovního ruchu (WTO, World Tourism Organization, Ottawa, 1991)**
 - ❑ Činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí a to na dobu kratší než je stanovena (**mezinárodní cestovní ruch – 1 rok, domácí cestovní ruch – 6 měsíců**), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě (výdělečná činnost není v navštíveném místě založena na trvalém či přechodném pracovním poměru).
 - ❑ **Cestovní ruch se vyznačuje následujícími charakteristikami:**
 - ✓ dočasnost změny místa stálého bydliště a dočasnost pobytu mimo něj
 - ✓ nevýdělečný charakter cesty a pobytu (obvykle realizovány ve volném čase)
 - ✓ vztahy mezi lidmi, jež turizmus vyvolává
 - ✓ vyloučeny jsou: cesty v rámci místa trvalého bydliště, pravidelné cesty do zahraničí a dočasné přistěhování za prací, dlouhodobé migrace
-

- Mezinárodní cestovní ruch je nejširší (nejvolnější) pojem z hlediska územní realizace turizmu, zahrnuje pohyb účastníků cestovní ruchu mezi státy, bez konkrétního teritoriálního určení (jde o zahraniční cestovní ruch více států či regionů).
 - Mezinárodní cestovní ruch označuje účast na turismu, kdy dochází k překročení hranice národního státu.
 - Světový turizmus
 - Turismus světa
-

Vymezení základních pojmů

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Turista (tourist)

- ✓ **v mezinárodním cestovním ruchu** – osoba, která cestuje do jiné země než v níž má své obvyklé bydliště, na dobu zahrnující alespoň 1 přenocování, avšak ne delší 1 roku, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi

 - ✓ **v domácím cestovním ruchu** – osoba trvale usídlená v zemi, která cestuje do jiného místa odlišného od jejího běžného životního prostředí (v téže zemi), na dobu zahrnující alespoň 1 přenocování, ale ne na dobu delší 6 měsíců, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.
-

Vymezení základních pojmů

Návštěvník (visitor)

- ✓ **v mezinárodním cestovním ruchu** – osoba, která cestuje do jiné země, než v níž má své trvalé bydliště na dobu nepřekračující 1 rok, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi
- ✓ **v domácím cestovním ruchu** – osoba, která má trvalé bydliště v dané zemi a která cestuje na jiné místo v zemi mimo své bydliště na dobu kratší než 6 měsíců, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.

Stálý obyvatel (rezident)

- ✓ **v mezinárodním cestovním ruchu** – osoba, která žije v dané zemi min. 1 rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší jednoho roku.
 - ✓ **v domácím cestovním ruchu** – osoba, která žije v daném místě min. 6 měsíců před příjezdem do jiného místa daní země na dobu kratší 6 měsíců.
-

- ❑ **Výletník (excursionist, sameday visitor) – jednodenní návštěvník**
 - ✓ **v mezinárodním cestovním ruchu** – osoba, která cestuje do jiné země než v níž má své trvalé bydliště a běžné životní prostředí na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštívené zemi přenocovala, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi
 - ✓ **v domácím cestovním ruchu** – osoba trvale usídlená v dané zemi, která cestuje do místa odlišného od místa jejího trvalého bydliště a běžného životního prostředí na dobu kratší 24 hodin, aniž by v navštíveném místě přenocovala, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě dobu kratší 6 měsíců.
-

- ✓ **příjezdový cestovní ruch** = aktivity spojené s příjezdem občanů ze zahraničí do dané země, => aktivní cestovní ruch (dovoz deviz),
 - ✓ **tranzitní cestovní ruch** = aktivity spojené s tranzitem zahraničních osob přes danou zemi, => část aktivního cestovního ruchu,
 - ✓ **výjezdový cestovní ruch** = aktivity spojené s výjezdem občanů dané země do zahraničí, => pasivní cestovní ruch (vývoz platebních prostředků).
- V **mezinárodním cestovním ruchu** je pohyb osob je spojen s pohybem platebních prostředků (pohybuje se účastník – na rozdíl od obchodu zbožím). Vzniká tak **tzv. saldo zahraničního cestovního ruchu** (aktivní, pasivní, vyrovnané).
-

- ❑ Vznik a vývoj světové ekonomiky v moderním pojetí od konce 19. století je těsně svázán s rozvojem mezinárodního turismu.
 - ❑ Vývoj mezinárodního turismu kopíruje vývoj hospodářství co do rychlosti vývoje, regionální rozložení poptávky a dalších trendů propojení s globálními problémy světové ekonomiky.
 - ❑ Světová ekonomika představuje reálný **sociálně – ekonomický systém**.
-

- ❑ **Globální problémy** světové ekonomiky se odrážejí také v mezinárodním turismu, na druhou stranu však turismus může přispívat jak k jejich prohlubování, tak i k jejich řešení.
 - ❑ **Mezinárodní turismus** se projevuje v různých typech mezinárodních vztahů, jako je obchod se zbožím, službami, pohyb kapitálu, pracovních sil i vědecko-technických poznatků.
-

- ❑ Vztahy jsou utvářeny mezi subjekty mezinárodního turismu, k nimž patří firmy, účastníci turismu, rezidenti, destinace, finanční instituce, mezinárodní organizace a uskupení a případně další subjekty.
 - ❑ Charakter vzájemných vztahů mezi subjekty turismu je dán z velké části charakterem **a trendy světové ekonomiky, tedy globalizací, regionalizací, integrací, interdependencí (vzájemnou závislostí) a internacionalizací.**
 - ❑ **System světové ekonomiky** má svoji strukturu, kterou lze popsat jak v obecné rovině, tak i z hlediska turismu:
-

- ✓ **měřitelnými vlastnostmi prvků i vazeb mezi součástmi systému** (hodnota mezinárodního obchodu, obchodu službami a další)
 - ✓ **Neměřitelnými vlastnostmi prvků i vazeb mezi součástmi systému** (kulturní a civilizační vlastnosti etnik, politika apod.)
 - ❑ **Přímé dopady na ekonomiku jednotlivých destinací** plynou z „hmatatelných“ efektů, zejména z výdajů – např. podíl turizmu na tvorbě HDP, devizové příjmy z aktivního turizmu, poměrné ukazatele (podíl devizových příjmů na HDP apod.
-

- ✓ **Nepřímé dopady** na ekonomiku destinace představují zprostředkované efekty turizmu v podobě multiplikačních efektů, které lze měřit např. pomocí příjmového multiplikátoru, multiplikátoru investic, multiplikátoru zaměstnanosti, multiplikátoru mzdového a dalších.
-

Turismus jako světový fenomén

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ **Turismus** tvoří významnou složku světové ekonomiky i hospodářství jednotlivých států.
 - ❑ V některých oblastech tvoří **hlavní zdroj příjmů obyvatel**.
 - ❑ Ve 20. století se stal běžnou součástí životního stylu mnoha lidí, zejména ve vyspělých zemích.
 - ❑ Na jedné straně je **zdrojem přínosů**, které jsou závislé na vložených nákladech. Jako s každým druhem podnikání, i s cestovním ruchem jsou však na straně druhé spojena určitá rizika a **negativní jevy**, zejména v podobě škod na životním prostředí.
 - ❑ Význam turismus, ať už mezinárodního či domácího, lze ve světovém kontextu chápat ve 3 rovinách:
-

Turismus jako světový fenomén

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ✓ **Turismus jako fenomén světové ekonomiky**
 - ✓ **Turismus jako fenomén světové spotřeby**
 - ✓ **Turismus jako fenomén vzájemného porozumění mezi národy**

 - ❑ **Turismus jako fenomén světové ekonomiky**
 - ❑ **Turismus se stal v posledních desetiletích významnou ekonomickou činností s příznivým dopadem na hospodářský rozvoj a zaměstnanost díky svému kumulovanému rozvojovému potenciálu (multiplikačním efektům). Pojí se totiž s řadou dalších hospodářských odvětví a sektorů – např. ubytováním, pohostinstvím, dopravou nebo stavebnictvím.**
-

- ❑ Světový cestovní ruch se **tradičně kvantitativně měří především počtem příjezdů a objemem příjmů (případně výdajů) v mezinárodním cestovním ruchu.**
 - ❑ Komplexně jsou statistiky tvořeny Světovou organizací cestovního ruchu – UNWTO. Základním cílem je přitom vytvoření navazujících časových řad, které by v globálním měřítku a srovnání popisovaly vývoj cestovního ruchu.
 - ❑ Vliv turismu na zaměstnanost, je vedle vlivu na HDP druhým základním ukazatelem postavení turismu v ekonomice.
 - ❑ Mezinárodní příjezdy turistů vzrostly v roce 2016 meziročně o 3,9 % na 1 235 mil. UNWTO předpovídá, že do roku 2030 se zvýší až na 1,8 mld.
-

- ❑ Spotřeba coby komplexní pojem zahrnuje několik rovin – **sociologickou rovinu** (standard života, třída, status), **psychologickou a sociokulturní rovinu**.
 - ❑ Posouzení spotřeby lze provést z hlediska sociologického, z hlediska neoklasické ekonomie (vztah mezi nabídkou a poptávkou) i z hlediska marxistického (komodity nejsou pouze věci, ale skrývají i sociální dimenzi).
-

- ❑ Z hlediska ekonomického představuje spotřeba část poptávky, která byla realizována. Spotřeba v turismu znamená uspokojování potřeb lidí pomocí účasti na turismu. Spotřeba v turismu se stává významnou částí spotřeby, a to díky funkcím, které plní turismus v životě lidí.
 - ❑ Patří k nim:
 - ✓ reprodukce pracovních sil,
 - ✓ rozvoj osobnosti člověka,
 - ✓ zdravotní funkce,
 - ✓ vědecko-informační funkce,
 - ✓ postavení turismu ve volném čase, apod.
-

Turismus jako fenomén světové spotřeby

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ Spotřebu lze vyjádřit hmotně (např. počet účastníků zahraničního turismu) nebo hodnotově (např. celkové výdaje obyvatelstva na turismus a jejich struktura)
 - ❑ Podle statistik Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) tvořil cestovní ruch v roce 2015 ve svém širším pojetí celosvětově 10 % hrubého domácího produktu a zaměstnával každého 11 obyvatele planety.
 - ❑ **Ve výdajích na cestovní ruch (CR) od roku 2012 dominuje světovým žebříčkům Čína, která je zároveň druhá v příjmech. Výdaje čínských turistů rostly v posledních patnácti letech nejrychleji ze všech.**
 - ❑ Od roku 2000 se téměř dvacetkrát zvýšily na 250 mld. dolarů v roce 2015 a lze očekávat, že ještě porostou.
-

Turismus jako fenomén vzájemného porozumění mezi národy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ Turismus bývá považován za prostředek **porozumění mezi návštěvníky destinace a rezidenty** a za **prostředek k udržení dobrých vztahů mezi národy**.
 - ❑ Turismus lze rovněž chápat jako prostředek k budování sociokulturního pilíře udržitelného rozvoje (nejen turismu).
 - ❑ Na druhou stranu je třeba počítat i s negativním působením turismu v sociokulturní **oblasti spojeným s následujícími faktory**:
 - ✓ střetávání rozdílných kultur – obohacování či degradace sociokulturního prostředí destinace,
 - ✓ vlivy pozitivní, ale i negativní,
 - ✓ v reálném prostředí se může turismus stát naopak kontroverzním tématem ve vztahu návštěvníků a rezidentů (významnou roli hraje ekonomický pilíř udržitelného rozvoje).
-

- ❑ Turismus je heterogenní a průřezové odvětví.
 - ❑ Ekonomická a statistická neuzavřenost a heterogennost turismu způsobuje nelehké sledování jeho ekonomických i neekonomických efektů a vlivů, což je jistě také jednou z příčin jeho nedostatečného politického a ekonomického docenění.

 - ❑ **Souhrnné vymezení ekonomických efektů turismu lze rozdělit na tři oblasti:**
 - ✓ Přímé efekty turismu.
 - ✓ Nepřímé efekty turismu.
 - ✓ Indukované efekty turismu.
-

Přímé a nepřímé vlivy turismu, indukované efekty

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ Rozdělení vlivu turismu na **přímý a nepřímý** je podstatné pro sledování efektu turismu na národní (regionální či světovou) ekonomiku. Jedná se o tradiční přístup statistického sledování s využitím standardních odvětvových a produktových klasifikací běžně využívaných v národním účetnictví.
 - ❑ Podle nové metodiky UNWTO (2008) je uvedené tradiční rozdělení na **přímé vlivy (průmysl turismu)** a **nepřímé vlivy (ekonomika turismu)** rozšířeno o vlivy **indukované**, které představují dodatečnou realizaci příjmů z turismu ze strany soukromého sektoru, veřejného sektoru i domácností (zaměstnanců).
 - ❑ Příkladem indukovaných efektů může být zvýšení výdajů sektoru domácností na základě zvýšení příjmů ze zahraničního turismu v destinaci.
-

- ❑ **Přímé vlivy turismu** jsou realizovány v odvětvích přímo spojených s turismem, tedy v odvětvích, kde dochází k přímému kontaktu poskytovatele/zprostředkovatele služby turismu a zákazníka/spotřebitele.
 - ❑ Příkladem může být zakoupení pobytu v penzionu, balíček služeb u CK nebo CA nebo letenky, v těchto případech je realizován přímý efekt turismu.
 - ❑ **Nepřímé efekty turismu** bývají označovány jako tzv. vyvolané nebo multiplikované/multiplikační a k jejich realizaci dochází zejména u dodavatelských odvětví.
-

Přímé a nepřímé vlivy turismus

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ Příkladem může být poskytování účetních služeb, marketingových služeb pro hotel, cestovní kancelář, poskytování stavebních služeb a nákup vybavení pro hotelový řetězec, nákup potravin a zemědělských produktů pro restauraci a řada dalších.
 - ❑ Nepřímé efekty turismu jsou spojeny s jeho multiplikační funkcí.
 - ❑ Multiplikátory obecně udávají, o kolik vzroste určitá veličina (např. zaměstnanost v turismu), změní-li se nějaký vstup (většinou výdaje návštěvníků) o dodatečnou jednotku (např. 1 USD, 1 EURO, 100 CZK).
 - ❑ **Existuje řada multiplikátorů turismu** – multiplikátor příjmový, multiplikátor zaměstnanosti, multiplikátor investic, multiplikátor mzdový, multiplikátor vládních výdajů apod.
-

- ❑ Prvním krokem k vymezení pojmu turismus zejména v ekonomickém slova smyslu jsou pojmy **průmysl turismu (travel & tourism industry)** a **ekonomika turismu (travel & tourism economy)**.
 - ❑ Jedná se o odvětvové členění národní ekonomiky na dva typy odvětví v závislosti na přímých a nepřímých ekonomických efektech turismu.
 - ❑ Průmysl turismu **zahrnuje přímá odvětví turismu**
 - ❑ Ekonomika turismu je pak **souhrnem přímých i nepřímých odvětví turismu.**
-

- ❑ Jedná se o souhrn specifických služeb, procesů a produktů spjatých s aktivitami cestujících osob. **Můžeme zde zařadit např.:**
 - ✓ ubytovací služby,
 - ✓ stravovací služby a prodej nápojů,
 - ✓ služby osobní dopravy,
 - ✓ pomocné služby v osobní dopravě,
 - ✓ pronájem osobních dopravních prostředků,
 - ✓ udržovací a opravárenské služby osobních dopravních prostředků,
 - ✓ cestovní kanceláře a průvodcovské služby, informační kanceláře,
 - ✓ kulturní služby, rekreační a zábavní služby,
 - ✓ různé služby pro turisty (prodej jízdenek, cestovní a zdravotní pojištění, lázeňské, směnárenské služby)
-

- ❑ Zahrnuje **průmysl turismu** a **všechna další odvětví**, která slouží pro odvětví průmyslu jako dodavatelská.
 - ❑ Může se jednat o prodej cestovních potřeb, výrobu a dodávky potravin do restauračních zařízení, marketingové služby, účetní služby, stavební služby, prodej a opravy motorových vozidel, catering letecké dopravy, výrobu a dodávky vybavení pro hotely, služby hotelovému průmyslu (např. prádelny) a další.
 - ❑ K vysvětlení pozice turismu ve světové ekonomice je možné využít další možné přístupy hodnocení vlivu a významu turismu ve světové ekonomice. Podle některých autorů můžeme vymezit 5 okruhů zkoumání a hodnocení vlivu turismu na ekonomiku:
 - ✓ **Statistické hodnocení** sledující účastníka turismu jako statistickou jednotku (spíše hmotné vyjádření).
-

- ✓ **Ekonomicko-peněžní hodnocení** sledující účastníka turismu jako zdroj příjmů (hodnotové vyjádření).
 - ✓ **Individuální hodnocení**, které pojímá účastníka turismu jako jedince s jeho potřebami odrážejícími se ve spotřebě.
 - ✓ **Sociokulturní hodnocení** vnímající účastníka turismu jako sociální bytost vstupující do vztahů s dalšími účastníky, s poskytovateli a zprostředkovateli služeb a zejména s rezidenty.
 - ✓ **Globální dopady turismu na světové hospodářství** jako souhrn přímých, nepřímých a indukovaných dopadů turismu.
-

- ❑ Statistické hodnocení představuje vlastně problematiku statistického monitoringu turismu, a to z pohledu sledování trhu turismu (nabídky a poptávky).
 - ❑ Součástí statistického hodnocení je sledování ekonomických přínosů turismu, ale i snaha vyhodnotit jeho negativní efekty např. pomocí analýzy nákladů a výnosů.
 - ❑ K hlavním statistickým ukazatelům mezinárodního turismu **patří počet účastníků mezinárodního turismu, devizové příjmy a výdaje, spotřeba v pasivním a aktivním turismu a řada dalších.**
-

- ❑ Ekonomicko-peněžní hodnocení vlivu turismu je základem hodnocení efektů mezinárodního turismu a pracuje s tzv. magickým čtyřúhelníkem, který tvoří:
 - ✓ **hrubý domácí produkt** (HDP, GDP, gross domestic product) se používá pro stanovení výkonnosti ekonomiky a označuje peněžní vyjádření celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených rezidenty (domácnosti, podniky) i nerezidenty v daném období na určitém území. Odvozeným ukazatelem vypovídajícím o ekonomické úrovni jednotlivých zemí je ukazatel HDP/obyvatele.
-

- ✓ Dalším ukazatelem charakterizujícím výkonnost světové ekonomiky, na níž je přímo závislý objem mezinárodního turismu, je ukazatel **hrubého národního příjmu GNI (gross national income)**, dříve GNP (gross national product – hrubý národní produkt)

 - V současné době lze vymezit hlavní růstové faktory světového HDP/GNI jako práce (pracovní síla), půda, kapitál a vědecko-technický pokrok, a to jako rozvoj dopravních technologií (nárůst mobility), a stejně tak jako rozvoj informačních a komunikačních technologií vedoucí ke změně obchodních modelů i světových distribučních kanálů mezinárodního turismu.
-

- ✓ **Nezaměstnanost** - Vliv turismu na zaměstnanost je vedle vlivu na HDP druhým základním ukazatelem postavení turismu v ekonomice. Podobně jako u HDP je třeba i při hodnocení vlivu na zaměstnanost rozlišit **zaměstnanost přímou a nepřímou**, resp. indukovanou v závislosti na odvětvovém členění na průmysl a ekonomiku turismu. **Přímá zaměstnanost** představuje souhrn pracovních míst, která jsou vytvořena v přímých odvětvích (průmysl turismu), a **nepřímá zaměstnanost** zahrnuje počet pracovních míst v odvětvích nepřímých.
 - Stejně jako úroveň HDP je i zaměstnanost v turismu sledována v **satelitním účtu turismu**, a to jako zaměstnanost přímá, nepřímá a indukovaná v domácím i zahraničním turismu.
-

- ✓ **cenová stabilita** - (inlace vyjádřená jako růst cenové hladiny v časovém období) představuje třetí bod tzv. magického čtyřúhelníku. Inlace se měří indexem spotřebitelských cen, který odráží meziroční procentní změnu v nákladech na průměrného spotřebitele na porřízení stanoveného koše zboží a služeb vnější ekonomická rovnováha.
 - V oblasti změny cen ve vztahu k turismu lze vymezit vzájemnou závislost – za první, **cenová úroveň zahraniční destinace ovlivňuje úroveň poptávky**, za druhé, **úroveň zahraniční poptávky ovlivňuje cenovou úroveň destinace**.
-

- ❑ V prvním případě dochází ke **změně úrovně poptávky po službách a zboží spotřebovávaných při účasti na mezinárodním turismu**. Změna cenové úrovně ovlivňující zahraniční poptávku je způsobena např. změnou daňového zatížení, vývojem devizového kurzu, vývojem světových cen ropy, apod.
 - ❑ Druhý případ, kdy **úroveň zahraniční poptávky ovlivňuje cenovou úroveň destinace**, není pro ekonomiku na národní úrovni zcela typický, jedná se spíše o ovlivnění cenové úrovně místně (v regionech či místech s vysokou koncentrací turismu), časově (vysoká míra sezónnosti) či komoditně (vybrané produkty a služby).
-

- ❑ **Vnější ekonomická rovnováha** je vyjádřena v platební bilanci národní ekonomiky a v devizovém kurzu národní měny odrážejícím toky zaznamenané v platební bilanci.
 - ❑ **Platební bilance** je systematický statistický výkaz ekonomických transakcí za časové období mezi národní ekonomikou a zahraničím.
 - ❑ **Platební bilance** zachycuje čisté a hmotné platební toky (zboží, služby včetně služeb turismu, výnosy, transfery, dlouhodobý a krátkodobý kapitál a devizové rezervy).
 - ❑ **Pojem platební bilance turismu** bývá někdy nesprávně používán pro označení prostého salda turismu (příjmy z aktivního turismu minus výdaje na pasivní turismus).
-

- ❑ **Platební bilance turismu** ve skutečnosti představuje komplexní výkaz ekonomických transakcí mezi národní ekonomikou a zahraničím, zachycující veškeré operace týkající se turismu.
 - ❑ **Konstrukce platební bilance turismu** předpokládá vymezení turismu jako ekonomické aktivity, tedy dle odvětví a produktů do turismu zahrnutých. Je možné vyjít z metodiky odvětvového rozdělení na průmysl a ekonomiku turismu (přímé a nepřímé vlivy) tak, jak je využíváno v konstrukci satelitního účtu turismu.
-

Výběr z použité literatury:

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ HAMARNEH, I., 2014. *Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-7452-040-2.
 - ❑ INDROVÁ, J. a kol., 2008. *Cestovní ruch pro všechny*. Praha: MMR ČR. ISBN 978-80-7399-407-05.
 - ❑ NOVACKÁ, L. a kol., 2013. *Cestovní ruch, udržitelnost a zodpovědnost na mezinárodním trhu*. Bratislava: EKONÓM. ISBN 978-80-225-3475-8
 - ❑ PALATKOVÁ, M., 2013. *Mezinárodní turismus: 2., aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4862-7.
 - ❑ PALATKOVÁ, M., 2006. *Prolínání destinací a destinační partnerství*. Praha: MMR ČR. ISBN 978-80-247-4862-7.
-

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost
